

Femte kolonnen och polisen

I Chestertons lysande drömroman "Mannen som var torsdag" får läsaren efter hand klart för sig att anarkisternas ledare jämväl fyller posten som polischef. Fantasin verkar väl extravagant även för en roman. Men i Sverige, i Stockholm, har vi något i samma stil. Det parti som av alla demokrater betraktas som en femte kolonn, som av statsministern högtidligt förklaras "stå utanför den demokratiska gemenskapen", besätter ännu på våren 1950 ordförandeskapet i polismyndigheten. Hr Z. Höglunds samarbete med kommunismen har lett det därhän att kommunisten Persson är stadens främste handhavare av polisfrågor.

Men är det då inte, måste den utanförstående säga sig, fråga om ett alldeles speciellt fall, om ett undantag betingat av särskilda omständigheter? Är inte kommunisterna i Stockholm kända för en annan inställning än de kommunister, i vilka socialdemokraterna likaväl som oppositionen, ser personer med vilja — om också för närvarande utan förmåga — att förråda landet? Har inte hr Persson ansetts, trots sin kommunism, vara att lita på som försvarare av svensk demokrati? Någon sådan förklaring måste väl finnas, säger man, annars är det för galet, för drömligt.

Nej, tvärtom. Det finns ingen anständig förklaring, ingen möjlighet till bortförklaring. Läs debatten i stadsfullmäktige i denna sak den 19 april 1948, icke två månader efter den kupp som förvandlade Tjeckoslovakien till ett ofantligt fängelse. De kommunistiska ledarna avsvor sig inte solidariteten med de tjeckiska kuppmännen. De prisade i själva verket den tjeckiska kuppen som ett svar på förrådiska stämplingar. Och de gick längre: läget i Sverige var, sade de, ungefär detsamma som i Tjeckoslovakien före kuppen; även

i Sverige förbereddes förräderi — inte av kommunisterna, utan av deras demokratiska motståndare. Det är den urgamla propagandametoden: man beskyller motståndaren för de avsikter som man själv hyser, anklagar för brottsliga syften för att kunna framställa sitt eget brott som självförsvar.

I detta fall är emellertid slutsatsen klar. Enligt kommunisterna i Stockholm föreligger ett läge som skulle motivera och moraliskt rättfärdiga en kupp efter tjeckiskt mönster. Kort sagt, man förklarar sig ha rätt — men för tillfället inte makt — att öppet arbeta för omstörtning av den svenska demokratin. Denna deklaration möttes dock inte av socialdemokraterna i Stockholms stadsfullmäktige med indignation. De vände sig tvärtom med indignation mot kommunismens motståndare. Att kritisera kombinationen av ordförande i polismyndigheten och kommunistisk ledare var

"kommunisthets", uttalade borgarrådet Berglund, som i denna debatt fungerade som ersättare för den frånvarande hr Höglund.

Huruvida hr Persson fortfarande skall behålla sin plats som polismyndighets ordförande — en fråga som i dag tas upp i stadskollegiet — beror på hr Z. Höglunds ställningstagande. Och hur det blir kan inte förutses. Hr Höglund har systematiskt vänt kappan efter vinden, men han har ofta tagit fel på vindstyrkan. För trettio år sedan hetsade han mot Hjalmar Branting — för att efter fiaskot återgå till partiet och skriva en panegyrik över den förföljde. För tjugو år sedan sökte han knäcka Per Albin Hanssons ställning — med följd att han fick stanna i den kommunala miljö som han ständigt finner för trång för sina vingar. Denne intrigör, som söker verka revolutionär genom att på högtidsdagar med mullrande paroller bestiga obefintliga barrikader, tvekar, såsom den senaste tidens händelser visar, för närvarande om vart vinden blåser. Så mycket borde dock vara klart att den vinden i höst skall blåsa bort tendensen att göra Stockholms socialdemokrati till en betäckning för femte kolonnen.